

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 8.2.2025**

A1. Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Ο Stephen Hawking υποστηρίζει στο κείμενό του ότι βρισκόμαστε στην πιο επικίνδυνη στιγμή της ανθρωπότητας. Ο αυτοματισμός της βιομηχανικής παραγωγής και η τεχνητή νοημοσύνη περιορίζουν τις θέσεις εργασίας, ενώ το διαδίκτυο δημιουργεί επιχειρήσεις που χρειάζονται ελάχιστους εργαζόμενους, με αποτέλεσμα να εντείνονται οι οικονομικές ανισότητες, η φτώχεια, ο αποκλεισμός και η μετανάστευση. Εκτός, όμως, από τους κοινωνικούς, ο συγγραφέας υπογραμμίζει και τους περιβαλλοντικούς κινδύνους, την κλιματική αλλαγή, τις επιδημίες, την εξαφάνιση των ειδών, φαινόμενα που οδηγούν τον πλανήτη στην πιο επικίνδυνη φάση της ιστορίας του.

Ευχαριστώ για τον χρόνο σας

B1. Σωστό, β) Λάθος, γ) Λάθος, δ) Σωστό, ε) Σωστό.

B2. α) Ο Stephen Hawking στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** επιδιώκει να κινητοποιήσει τους αναγνώστες σχετικά με το μέλλον της ανθρωπότητας. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιεί **το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο**. Συγκεκριμένα, στο χωρίο «Ίσως σε κάποια χρόνια να μπορέσουμε να εξαπλωθούμε και σε άλλους τόπους πέραν της Γης, αλλά ως τότε πρέπει να δουλέψουμε σκληρά για να προστατεύσουμε τον μοναδικό μας πλανήτη» με το α' πληθυντικό το ύφος γίνεται άμεσο και επικοινωνιακό, εξασφαλίζοντας οικειότητα με τους αναγνώστες και καθολικότητα στις απόψεις που εκφράζει, με σκοπό να συμπεριλάβει και τον εαυτό του σε όσα υποστηρίζει και να κινητοποιήσει όλους μας για την ευθύνη που έχουμε να εργαστούμε σκληρά, προκειμένου να προστατεύσουμε τον πλανήτη μας. Επίσης, χρησιμοποιεί **τον μεταφορικό λόγο** στο χωρίο «Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει τα έθνη να χτίσουν γέφυρες και όχι τείχη μεταξύ τους», που κάνει το ύφος του παραστατικό και ζωηρό και δημιουργεί την εικόνα των εθνών που χτίζουν γέφυρες μεταξύ τους. Έτσι, ο συγγραφέας τονίζει την ανάγκη των εθνών να συνεργαστούν και αφυπνίζει τους αναγνώστες προς τον σκοπό αυτό. Τέλος, **η επανάληψη της έκφρασης υποχρέωσης** «πρέπει να δουλέψουμε σκληρά», «θα πρέπει τα έθνη να χτίσουν γέφυρες», «πρέπει να δουλέψουμε μαζί» δίνει έμφαση στην ανάγκη της συνεργασίας όλων για να εξασφαλίσουμε ένα καλύτερο κοινό μέλλον και κινητοποιεί τους αναγνώστες προκειμένου η ευθύνη αυτή να γίνει πράξη.

Άλλοι δείκτες:

Έκφραση δυνατότητας: «Μπορούμε να το κάνουμε».

B2. β) Στο μεγαλύτερο μέρος της 3^{ης} παραγράφου του Κειμένου 2 («Για να καταστεί εφικτή η ενεργός συμμετοχή...δικαιοσύνη και στους θεσμούς») γίνεται χρήση του μακροπεριόδου λόγου με υπόταξη. Ο μακροπερίοδος λόγος εξασφαλίζει ύφος σοβαρό και επίσημο, ο λόγος γίνεται σύνθετος και αναδεικνύει με τη χρήση της υπόταξης τη νοηματική συνάφεια και την αλληλουχία των νοημάτων. Έτσι, ο αναγνώστης παρακολουθεί **τη σχέση όρου-προϋπόθεσης** ανάμεσα στη δημοκρατία και τον ελεύθερο δημόσιο διάλογο, της οποίας αυτός είναι απαραίτητη προϋπόθεση και **τη σχέση όρου-προϋπόθεσης** ανάμεσα στον διάλογο και τις

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

αρετές που απαιτούνται για να είναι αποτελεσματικός, όπως η κριτική σκέψη, η αμφισβήτηση της αυθεντίας, ο σεβασμός, η εντιμότητα, η αυτοσυγκράτηση, η ενεργητική συμμετοχή, η εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη και στους θεσμούς. Τελικά, ο μακροπερίοδος λόγος, συνδέοντας μεταξύ τους τα νοήματα με υπόταξη, εξυπηρετεί την αποδεικτικότητα του λόγου, καθώς σκοπός της συντάκτριας είναι να πείσει τους αναγνώστες ότι για να καταστεί εφικτή η ενεργός συμμετοχή όλων των πολιτών στα δημόσια πράγματα και για να γίνει εφικτή η πραγμάτωση της δημοκρατίας απαιτείται να εξασφαλίζεται ελεύθερος δημόσιος διάλογος, ο οποίος επίσης πραγματώνεται υπό προϋποθέσεις.

B3. Στο κείμενο 1 υποστηρίζεται ότι οι τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις μεταβάλλουν την οικονομική πραγματικότητα, με αποτέλεσμα να εντείνονται οι ανισότητες, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, τη στιγμή που οι τεράστιοι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι οδηγούν τον πλανήτη στην πιο επικίνδυνη φάση της ιστορίας του. Το κείμενο 2 συνομιλεί με το κείμενο 1 νοηματικά, καθώς αναδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί η ανθρωπότητα να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εποχής. Η ενεργός πολιτειότητα, η συμμετοχή δηλαδή του πολίτη στις κοινωνικές εξελίξεις, η έκφραση των απόψεών του, η απαίτηση για διαφάνεια και δικαιοσύνη, ο ελεύθερος δημόσιος διάλογος και η εθελοντική συμμετοχή και προσφορά, με δραστηριοποίηση και συνεργατική επίλυση προβλημάτων, μπορούν να απαντήσουν στο κείμενο 1 ως τρόποι αντιμετώπισης/ προϋποθέσεις αντιμετώπισης της πιο επικίνδυνης στιγμής της ανθρωπότητας.

G1. Ποια κατάσταση παρουσιάζεται, κατά τη γνώμη σας, στο **Κείμενο 3**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με τρεις (3) κατάλληλους κειμενικούς δείκτες. Πώς θα αντιδρούσατε απέναντι σε μια τέτοια κατάσταση; (150-200 λέξεις)

Η κατάσταση που παρουσιάζει το κείμενο 3 αφορά τον συμβιβασμό, την υποταγή των ανθρώπων, που ακολουθούν μια επιβεβλημένη πορεία, χωρίς ελευθερία βούλησης, χωρίς επιλογή. Ο συμβιβασμός επιβάλλεται σταδιακά, οι άνθρωποι παραιτούνται, αλλοτριώνονται και αποδέχονται τη μοίρα, την πορεία που τους υπαγορεύεται, χωρίς να προβάλλουν αντίσταση. **Στην πρώτη στροφή, οι στίχοι 1 και 2** «Πώς γίνεται οι άλλοι να ορίζουν λίγο-λίγο τη μοίρα μας, να μας την επιβάλλουν κ' εμείς να το δεχόμαστε;» εκφράζουν **με τη χρήση της ερώτησης** την απορία του ποιητικού υποκειμένου για τη διαδικασία του συμβιβασμού. Απορεί πώς γίνεται άλλοι να καθορίζουν την μοίρα μας και πώς γίνεται εμείς να αποδεχόμαστε αυτή την εξέλιξη. Απορεί όχι μόνο για την επιβαλλόμενη πορεία που ακολουθούμε, αλλά και για τη δική μας παθητική αποδοχή, την υποταγή σε μια πορεία ετεροκατευθυνόμενη και ξένη προς εμάς. **Στη συνέχεια, στη δεύτερη στροφή**, στους στίχους «Και πώς γίνεται...ξένη μοίρα μας» **ο μεταφορικός λόγος** αποτυπώνει παραστατικά την κατάσταση του συμβιβασμού. Η δική μας μοίρα **προσωποποιείται**, αποδέχεται τον συμβιβασμό και κοιτάει σαν ξένη εμάς τους ίδιους και την ξένη μοίρα μας. Μάλιστα, **η παρομοίωση** «κοιτάει σαν ξένη» εκφράζει με πολύ έντονο τρόπο την αλλοτρίωση του ανθρώπου από τον ίδιο του τον εαυτό. Ο άνθρωπος χάνει το αυτεξούσιο, γίνεται ανελεύθερος σε μια πορεία προδιαγεγραμμένη και αλλοτριώνεται τόσο που δεν αναγνωρίζει τον ίδιο του τον εαυτό. Αποξενώνεται από τη δική του μοίρα, από αυτό που ήταν και όριζε ο ίδιος. **Στο τέλος του ποιήματος**, στους στίχους «να μείνουμε έρμαιο έστω μιας αλλότριας μοίρας, αλλά μιας μόνον -όχι δίβουλοι και μοιρασμένοι» **η επανάληψη** του «μιας» δίνει έμφαση στην υποταγή του ανθρώπου σε μία μόνο ξένη πορεία, χωρίς να επιτρέπονται περιθώρια έστω μιας πιθανής διαφοροποίησης. Ο συμβιβασμός είναι απόλυτος, ο άνθρωπος γίνεται έρμαιο «μιας μόνο μοίρας» και το ποιητικό υποκείμενο φροντίζει **με τη χρήση της μονής παύλας** αυτό να το τονίσει, σαν να μην αφήνει περιθώρια παρερμηνείας ή ελπίδας «-όχι δίβουλοι και μοιρασμένοι». Ούτε δίβουλοι ούτε μοιρασμένοι, άνθρωποι ολοκληρωτικά συμβιβασμένοι σε αυτή τη μία υπαγορευμένη και ξενόφερτη πορεία. Απόλυτα ανελεύθεροι λοιπόν.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Η υποταγή σε μια επιβεβλημένη πορεία ζωής είναι μια κατάσταση ανελευθερίας, που εγκλωβίζει τον άνθρωπο, ακυρώνοντας την ίδια του την ύπαρξη. Επομένως, αν βρισκόμουν σε μια τέτοια κατάσταση, θα προσπαθούσα να διατηρήσω τη βούλησή μου ακέραιη, να σκέφτομαι και να κρίνω ορθολογικά και θα αγωνιζόμουν, ώστε να διατηρήσω την ακεραιότητα και την ελευθερία μου.

Ακολουθούν όλοι οι δείκτες του ποιήματος, με διαφορετικό χρώμα για κάθε έναν:

Πώς γίνεται οι άλλοι να ορίζουν λίγο-λίγο τη μοίρα μας, να μας την επιβάλλουν *Ερώτηση*
κ' εμείς να το δεχόμαστε; Πώς γίνεται μ' ελάχιστα νήματα
κάποιων δικών μας στιγμών **να μας υφαίνουν** *Μεταφορά*
ολόκληρο το χρόνο μας, τραχύ και σκοτεινόν, ριγμένον *Παρομοίωση*
σαν καλύπτρα απ' το κεφάλι ως τα πόδια μας, σκεπάζοντας *Εικόνα*
ολόκληρο το πρόσωπό μας και τα χέρια μας, όπου αποθέσανε *Εικόνα*
ένα άγνωστο μαχαίρι -ολότελα άγνωστο- και να φωτίζει
με τη σκληρή του λάμψη ένα τοπίο, **όχι δικό μας,** *Επανάληψη του «όχι δικό μας»*
αυτό το γνωρίζω: **όχι δικό μας.**

Και πώς γίνεται να το αποδέχεται η δική μας μοίρα, ν' αποσύρεται *Προσωποποίηση*
και να κοιτάει σαν ξένη εμάς τους ίδιους και την ξένη μοίρα μας, *Παρομοίωση*
μουγγή, αυστηρή, παραιτημένη, αμέτοχη, *Ασύνδετο σχήμα που χαρακτηρίζει τη δική μας μοίρα*
ούτε με το ύφος καν μιας μεγαλοψυχίας ή στωικότητας,
χωρίς τουλάχιστο να εξαφανίζεται, χωρίς να πεθαίνει, *Συνέχεια της προσωποποίησης*
να μείνουμε έρμαιο έστω **μιας** αλλότριας μοίρας, *Επανάληψη του «μιας»*
αλλά **μιας** μόνον **-όχι δίδουλοι και μοιρασμένοι.** *Μονή παύλα*

Δ1. Ο μαθητής αναπτύσσει τις απόψεις του σε άρθρο σε κάποιον νεανικό ιστότοπο, με αφορμή ένα αφιέρωμα που κάνει το σχολείο του σχετικά με την πολιτεότητα, τις αρετές και τις δράσεις του ενεργού πολίτη.

Στο α' ζητούμενο αναλύει με επιχειρήματα τους λόγους που επιβάλλουν την ανάγκη οι άνθρωποι να λειτουργούν συνεργατικά, δηλαδή τα οφέλη, τα θετικά αποτελέσματα στα οποία οδηγεί η συνεργασία των ανθρώπων:

- Ηθικοποίηση, ειδικά των νέων, που διδάσκονται κοινωνικές δεξιότητες, όπως είναι η συνεργασία, το ομαδικό πνεύμα, η αλληλεπίδραση, μακριά από τον εγωισμό, τον ατομικισμό και την αδιαφορία για το σύνολο → εδραίωση του ανθρωπισμού.
- Κοινωνικοποίηση, καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, των κοινωνικών κανόνων αλλά και της κοινωνικής ευθύνης απέναντι στο υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο →
→ Αρμονική συνύπαρξη των κοινωνικών ομάδων, μακριά από βίαιες λύσεις, επιθετικότητα και φανατισμό →
→ Σεβασμός στις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματα των κοινωνικών ομάδων → διάλογος και κατανόηση των κοινωνικών αναγκών, ώστε να εργαστούμε για την εύρεση αποτελεσματικών λύσεων →
→ Ίσες ευκαιρίες για όλους, περιορισμός ανισοτήτων και κοινωνικών χασμάτων → Συλλογική πρόοδος, ανάπτυξη του κοινωνικού συνόλου.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030

2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551

3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031

www.en-dynamei.gr

Στο β' ζητούμενο παρουσιάζει τρόπους που επιβεβαιώνουν ότι οι νέοι κάνουν πράξη στην καθημερινή ζωή την ενεργό πολιτεότητα, δηλαδή τη συμμετοχή στη συλλογική ζωή:

- Σεβασμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των συνανθρώπων, αναγνώριση και αποδοχή της διαφορετικότητας, αρμονική συνύπαρξη.
- Κοινωνική εσυναίσθηση, κατανόηση και αλληλεγγύη, βοήθεια, προσφορά σε όσους το έχουν ανάγκη είτε σε επίπεδο ατομικό – καθημερινό είτε σε επίπεδο οργανωμένο μέσα από τη δράση εθελοντικών ομάδων υποστήριξης των κοινωνικά ευάλωτων (πρόσφυγες, μετανάστες, φτωχοί, κακοποιημένες ομάδες κ.τ.λ.).
- Συμμετοχή στα κοινά, ενημέρωση για τις συλλογικές εξελίξεις, δυναμικό παρών σε πορείες, διαμαρτυρίες συγκεντρώσεις, αναρτήσεις στα μέσα δικτύωσης, με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση και άλλων νέων.
- Ημερίδες, αφιερώματα, διάλογος, μαθητικά συμβούλια, αναρτήσεις στο πλαίσιο της σχολικής ζωής για ζητήματα κοινωνικά, προβολές ταινιών, συνεντεύξεων, διοργάνωση πολιτιστικών και άλλων αφιερωμάτων, επισκέψεις κ.τ.λ.
- Εθελοντισμός (ενδοσχολικά και εκτός σχολικού πλαισίου) και δράσεις για το φυσικό περιβάλλον.